

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๔

วันที่ ๒๒ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
นายสิระ เจนจาคะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสิระ เจนจาคะ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสิระ เจนจาคะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พรรคพลังประชารัฐ กรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ ๙ ผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) หรือไม่ เนื่องจากปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ศาลแขวงปทุมวันมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ ๘๑๒/๒๕๖๔ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๑๘/๒๕๖๔ ความอาญา เรื่อง ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ คดีระหว่างพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุดกองคดีแขวงปทุมวัน เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง ผู้ถูกร้องเป็นจำเลยว่าผู้ถูกร้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ รวม ๒ กระทง ให้จำคุกกระทงละ ๔ เดือน เรียงกระทงลงโทษรวมจำคุก ๘ เดือน ผู้ถูกร้องรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๔ เดือน กับให้ ผู้ถูกร้องคืนหรือใช้ราคาทรัพย์ ๒๐๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้เสียหายและรับสัญญาจะซื้อจะขาย จึงเป็นกรณีที่

ผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ทำให้ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) อันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖)

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) เป็นบทบัญญัติว่าด้วยความเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) เป็นบทบัญญัติว่าด้วยบุคคลผู้มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรณีเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

หากพิจารณาในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) แล้ว พบว่าเป็นบทบัญญัติเพิ่มขึ้นใหม่ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่ขาดความน่าเชื่อถือ ในความสุจริตหรือผู้ที่เคยทำความผิดอันเป็นปฏิปักษ์ต่อประโยชน์สาธารณะได้เข้ามาดำรงตำแหน่งในทางการเมือง อย่างไรก็ตาม มีข้อควรพิจารณา ดังนี้

๑. ความร้ายแรงของความผิด ในส่วนที่เกี่ยวกับฐานความผิดนั้น ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙๘ (๑๐) ที่ว่า “ ...ความผิดต่อ...ทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต... ” เมื่อพิจารณาทั้งอนุมาตราพร้อมกันแล้ว จะเห็นเจตนารมณ์ของมาตราดังกล่าวอย่างชัดเจนว่ามุ่งหมายถึงความผิดที่ทุจริตร้ายแรงอันยอมความมิได้เท่านั้น เทียบได้กับการตีความในเรื่องอันตรายสาหัสตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๗ (๓) ที่ว่า “เสียแขน ขา มือ เท้า นิ้ว หรืออวัยวะอื่นใด” คำว่า “อวัยวะ” ตามข้อนี้เมื่ออ่านทั้งอนุมาตราแล้วก็จะเข้าใจได้ว่ามิใช่จะเป็นอวัยวะใด ๆ ก็ได้ หากแต่หมายถึงเฉพาะอวัยวะที่มีความสำคัญเทียบเท่าแขน ขา มือ เท้า นิ้ว ที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราเดียวกันเท่านั้น ไม่หมายถึงอวัยวะที่เป็นฟัน ขน เล็บ หน้...ฯ ด้วย แม้กฎหมายจะมุ่งหมายว่าผู้แทนราษฎรต้องไม่มีพฤติกรรมไม่น่าไว้วางใจคือไม่ทุจริต แต่ความผิดฐานฉ้อโกงผู้อื่นก็มีความใกล้เคียงกับการผิดสัญญาทางแพ่งอันเป็นเรื่องระหว่างบุคคล กฎหมายจึงกำหนดให้ยอมความได้เพราะมีมูลเหตุมาจากความไว้วางใจกันเป็นการส่วนตัว หากเป็น

การฉ้อโกงประชาชนซึ่งยอมความไม่ได้จึงจะเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อประโยชน์สาธารณะ ไม่สอดคล้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะพึงมี

๒. กฎหมายย้อนหลัง การกำหนดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญใหม่ย่อมกระทำเพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติดีกว่าเดิม แต่หากย้อนหลังนำไปใช้กับการให้พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากการกระทำที่มีมาก่อนกฎหมายบัญญัติย่อมจะไม่เป็นธรรมกับผู้ที่ถูกตัดสิทธิและแม้ว่าการตัดสิทธิจะมีใช่เป็นโทษอาญาโดยตรง แต่การย้อนไปตัดสิทธิดังกล่าวอาจมีผลให้ผู้กระทำต้องถูกดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๕๑ ซึ่งมีโทษอาญาที่เท่ากับเป็นการนำกฎหมายที่มีโทษอาญามาใช้ย้อนหลังบังคับกับการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนโดยปริยายอาจจะไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ ได้

๓. ระยะเวลาที่ล่วงเลย มากกว่า ๒๐ ปี ในแง่อายุความ แม้ความผิดที่มีโทษสูงสุดถึงประหารชีวิต ยังขาดอายุความไม่อาจนำมาฟ้องร้องกันได้ตามกฎหมาย หรือเมื่อศาลพิพากษาลงโทษผู้ใดผู้นั้นยังมีได้รับโทษก็ดี... ถ้ายังมีได้ตัวผู้นั้นมารับโทษ... เกินกำหนดเวลาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๘ เป็นอันล่วงเลยการลงโทษ จะลงโทษผู้นั้นมิได้ จึงไม่น่าจะนำมาเป็นเหตุเพื่อใช้ตัดสิทธิต่าง ๆ ได้อีก

๔. ความน่าเชื่อถือ เมื่อเวลาผ่านไปกว่า ๒๐ ปี ความไม่แน่นอนชัดเจนของพยานหลักฐานย่อมอาจคลุมเครือไม่น่าเชื่อถือยิ่งเป็นคดีเล็กน้อยยอมความกันได้ยิ่งยากที่จะมีผู้ใจจดใจอย่างแม่นยำได้ พยานหลักฐานจึงอาจคลาดเคลื่อนจากความจริงได้ การจะนำมาใช้ตัดสิทธิสำคัญและอาจถูกนำไปดำเนินคดีอาญาได้จึงไม่ควรกระทำ

เมื่อนำข้อพิจารณาดังกล่าวมาประกอบกับเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงของหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องและเอกสารประกอบแล้วความปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๓๗ ผู้ถูกร้องถูกจับกุมที่สถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน เลขคดีอาญาที่ ๒๘๘๙/๒๕๓๗ ข้อหาร่วมกันฉ้อโกง ต่อมาสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีศาลแขวง ๖ (ปทุมวัน) ได้รับสำนวนจากสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน เป็นสำนวน ส.๑ เลขรับที่ ๓๖/๒๕๓๘ คดีระหว่าง พันตำรวจตรี เชมรินทร์ หัสศิริ (ยศในขณะนั้น) เป็นผู้กล่าวหา ผู้ถูกร้องเป็นผู้ต้องหาที่ ๑ นายสมชาย เกียรติวิทยาสกุล เป็นผู้ต้องหาที่ ๒ และนายสิทธิชัย ตุลยนิชก์ เป็นผู้ต้องหาที่ ๓ ข้อหาร่วมกันฉ้อโกง จากนั้นเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๓๘ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีศาลแขวง ๖ (ปทุมวัน) เป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ถูกร้อง ผู้ต้องหาที่ ๑ ต่อศาลแขวงปทุมวัน เป็นจำเลยในคดีหมายเลขดำที่ ๘๑๒/๒๕๓๘ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๑๘/๒๕๓๘ ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔ และสั่งให้

จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินแก่ผู้เสียหายและริบสัญญาจะซื้อจะขายทั้ง ๓ ฉบับ มีคำสั่งให้ยุติการดำเนินคดีผู้ต้องหาที่ ๒ และผู้ต้องหาที่ ๓ เนื่องจากคดีขาดอายุความร้องทุกข์ และเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ศาลแขวงปทุมวันมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกร้องมีความผิดอาญาฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ รวม ๒ กระหนง ให้จำคุกกระหนงละ ๔ เดือน เรียงกระหนงลงโทษรวมจำคุก ๘ เดือน ผู้ถูกร้องรับสารภาพลดโทษกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๔ เดือน กับให้ผู้ถูกร้องคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้เสียหายและริบสัญญาจะซื้อจะขายจากคำชี้แจงของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครไม่ปรากฏข้อมูลการต้องขังและรายนามผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์ฎีกา (รท.๒๓ ก) เนื่องจากในขณะเวลาดังกล่าวยังไม่มีการบันทึกข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ อีกทั้งเอกสารถูกทำลายจากเหตุการณ์อุทกภัยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และศาลอุทธรณ์ชี้แจงว่าไม่มีการอุทธรณ์คดีดังกล่าวต่อศาลอุทธรณ์

มีประเด็นต้องวินิจฉัยเบื้องต้นก่อนว่า ผู้ถูกร้องกระทำการอันมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) หรือไม่

เห็นว่า แม้ข้อเท็จจริงในคดีจะปรากฏว่า ศาลแขวงปทุมวันมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกร้องมีความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ ก็ตาม แต่เมื่อผู้ถูกร้องได้แย้งและมีพยานบุคคลยืนยันว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นขอปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างระยะเวลาอุทธรณ์คดีดังกล่าว และมีการเจรจาตัดใช้ค่าเสียหายให้กับผู้เสียหายแล้ว โดยที่ได้ชำระค่าเสียหายบางส่วนในวันถัดจากวันที่ศาลแขวงปทุมวันมีคำพิพากษา ส่วนที่เหลือชำระหลังจากชำระค่าเสียหายบางส่วนประมาณ ๒๐ วัน และในระหว่างระยะเวลายื่นอุทธรณ์ตามที่กฎหมายกำหนด ผู้เสียหายได้ยื่นคำร้องขอถอนคำร้องทุกข์ต่อศาลแขวงปทุมวัน ทำให้ต่อมาศาลแขวงปทุมวันจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และไม่รับรองว่าคดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าคดีดังกล่าวศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด อีกทั้งผู้ร้องไม่ได้มีพยานหลักฐานใดที่จะแสดงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าคดีดังกล่าวถึงที่สุด จึงไม่มีพยานหลักฐานใดที่จะเชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินโดยทุจริต เหตุการณ์ดังกล่าวล่วงเลยมากกว่า ๒๐ ปีแล้วประกอบกับเป็นความผิดอันยอมความได้ เมื่อเทียบกับการตัดสิทธิทางการเมืองถึงขั้นทำให้สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องต้องสิ้นสุดลงแล้ว อาจถูกตัดสิทธิทางการเมืองและอาจถูกดำเนินคดีที่มีโทษทางอาญาอีกซึ่งถือเป็นเรื่องร้ายแรง เมื่อยังมีข้อเท็จจริงที่ไม่สอดคล้องกันอยู่จึงไม่สมควรจะรับฟังมาเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกร้อง สมควรพิจารณาให้เป็นคุณ

ดังนั้น เมื่อความผิดในคดีดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้และรับฟังได้ว่าการถอนคำร้องทุกข์และศาลได้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความแล้ว กรณีตามคำร้องจึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องเคยต้อง

คำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) อันจะทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง ไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐)

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ